

To: [redacted]@bij12.nl [redacted]@bij12.nl; [redacted]@overijssel.nl]
From: [redacted]
Sent: Thur 12/16/2021 1:00:10 PM
Subject: Bouwstenen preventie en tegemoetkoming voor het nieuwe interprovinciale wolvenplan (IWP)
Received: Thur 12/16/2021 1:00:00 PM
[Verslag gebiedscommissie wolven 14 december 2021 concept.docx](#)
[Bijlage 4b Preventie wolvenschade - hoe verder.docx](#)

Heren,

Maandag spraken we over de ontwikkeling van inzichten over tegemoetkoming in de schade en preventie bij wolven. Ik zou deze week een eerste aanzet doen (hierbij) en [redacted] wil er dan morgen mee verder.

Deze week kwamen ook het LOW en de Gelderse wolvencommissie bijeen. De terugkoppeling uit het LOW heb ik nog niet maar in het Gelderse zijn weer een aantal zaken (niet alles) besproken die dienstbaar zijn aan deze discussie. Het conceptverslag van de commissie daarom bijgevoegd.

Een evaluatie wordt nog definitief opgemaakt en kan ik binnenkort ook delen, ook relevant want we willen ook een landelijke evaluatie toevoegen aan het nieuwe IWP.

Beleidsrijke speerpunten voor het nieuwe IWP zijn dan in ieder geval de volgende:

Tijdelijkheid tegemoetkoming in de schade en bijdrage aan preventie:

Het wolvenplan gaat er van uit dat dierhouders de tijd moeten krijgen om te wennen aan de terugkeer van de wolf. Waar wolven zich vestigen worden de aanwezigheid en de bijhorende risico's voorspelbaar, in overige gebieden waar af en toe wolven langs kunnen komen geldt dat niet.

Bij aanwijzing van een wolveengebied kiest de provincie er voor om eventueel een subsidieregeling voor bijdrage aan de preventieve maatregelen open te stellen (Overijssel kan dus kiezen om dat niet te doen, Gelderland doet het wel).

Vuistregel was en blijft dat deze ten minste 3 jaar open staat. Na 3 jaar stopt het vergoeden van de schade.

De eerste ervaringen in Gelderland leren dat de deelnamebereidheid aan de regeling tegenvalt. We voorzien problemen als de regeling zou stoppen en het niet meer vergoeden van schade al helemaal. Toch is de stok achter de deur wenselijk om dierhouders niet te lang te laten uitstellen wat gebeuren moet. Voorstel wordt de subsidieregeling te kunnen verlengen maar de tegemoetkoming niet volledig. Idee is na de 3 jaar in het wolveengebied de tegemoetkoming naar redelijkheid en billijkheid te verlagen tot 60% van de schade. We trekken dan een parallel met ervaringen in de tegemoetkoming in de fruitschade die voor de Raad van State stand heeft gehouden. We verlaten dan de huidige insteek om niets meer te vergoeden, let wel, Europa kan strenger zijn (na een half jaar geen schade meer vergoeden) als we bijvoorbeeld om afwijking van de de minimis vragen zoals in Nordrhein-Westfalen (NRW). [redacted] heeft die link maar is lastig leesbaar overigens). Helder moet nog worden of en onder welke voorwaarden de de-minimis bovengrens van 20K per 3 jaar verlaten mag worden

Welke schade vergoeden:

Bij particulieren wordt nu alleen schade door wolven aan schapen en geiten vergoed. Dat heeft in de praktijk nog niet tot problemen geleid maar het zal net als in NRW kunnen voorkomen dat bijvoorbeeld shetlandpony's of alpaca's een keer het slachtoffer worden. Die worden bij bedrijfsmatige houderij nu wel vergoed, dat verschil kan worden opgeheven.

Voorstel is dan ook bij particulieren alle landbouwhuisdieren te vergoeden (dus niet de hond of kat).

Technische norm heroverwegen:

Er lijkt wat beweging te zijn op dit vraagstuk. Het blijft wel afhankelijk van de situatie of het verstandig is om in sommige gevallen naar 90 cm te gaan zoals ook in Duitsland al veel gebeurt. Voor flexnetten kan dit arbo-technisch zeer wenselijk zijn en zou dan bijvoorbeeld indien nodig later alsnog opgeschaald kunnen worden. Het is vooral belangrijk 's nachts goed beschermd te zijn, dus wellicht kan daar meer maatwerk plaatsvinden door bijvoorbeeld een deel op 1.20m te zetten. Voor vaste rasters of draadrasters met de autowinder lijkt de noodzaak minder groot om de optimale hoogte te verlaten. Het kan ook consequenties hebben voor aanspraak op subsidie, tegemoetkoming in de schade of bij het onderbouwen van probleemgedrag bij wolven. Er zitten dus veel kanten aan maar we gaan het in Gelderland in ieder geval onderzoeken en nemen het wel alvast mee als aandachtspunt in de evaluatie.

Kosten arbeid:

Vooropgesteld moet worden dat de hoeveelheid extra arbeid sterk afhankelijk kan zijn van de technische norm.

Bijvoorbeeld als voor verplaatsbare rasters met flexnetten toch 90 cm de norm kan zijn (onder voorwaarden, bijvoorbeeld +/- netten en wel extra zware klok 4,5 kV) dan past het al beter op een staande praktijk. Financiering is van belang. NRW kan daarbij ter inspiratie dienen. Binnen leefgebied in de natuur moet wolfinclusief hoeden en aanbesteden de norm zijn. De rekening komt dan bij de eigenaar die daarvoor via het SNL spoor beheervergoeding krijgt. Wellicht moet de bijdrage schapentoeslag in die gebieden omhoog met "natuurgeld". In het agrarisch buitengebied ligt het voor de hand aansluiting te zoeken met het Agrarisch natuurbeheer en het daarbinnen ontwikkelen van een pakket voor wolf inclusieve landbouw. Dit moet nog volledig worden uitgewerkt en is mede afhankelijk van de wil om hier "landbouwgeld" aan te besteden.

Calamiteitenregeling:

Zie ook de bijgevoegde memo van [redacted]. Uitgangspunt is dat dierhouders zelf primair verantwoordelijk zijn om hun dieren te beschermen. Verder lijkt het duidelijk dat er een gevoel van urgentie moet zijn om tot bescherming over te gaan. Dat kan het geval zijn bij aanvallen door zwervende wolven buiten de leefgebieden. Hulp door de overheid met noodsets is dan goed maar altijd tijdelijk en niet duurzaam en slecht voor het besef dat men zelf verantwoordelijk is. Een

000000085

meer duurzame calamiteitenregeling kan dan uitkomst bieden. De Gelderse wolvencommissie wil het gevoel van urgentie bij calamiteiten goed benutten voor snelle maar duurzame oplossingen. Het idee is ontstaan om bij herhaalde aanvallen door een zwervende wolf in een gebied de subsidieregeling daar tijdelijk open te stellen. Deze calamiteitenregeling zou dan geen consequenties moeten hebben die er wel kunnen zijn bij het aanwijzen van leefgebieden. Wellicht kan het al worden ingezet ter overbrugging naar overige beleidsvorming over bijvoorbeeld mogelijke corridors in het nieuwe interprovinciale wolvenplan volgend jaar. Nu de factfinding is opgeleverd is het nog steeds zeer de vraag of voldoende objectief andere dan leefgebieden kunnen worden aangewezen. Een calamiteitenregeling maakt dat ogenschijnlijk overbodig. Gedacht kan worden aan ten minste 2 aanvallen binnen 1 week in een gemeente en dan in die gemeente gedurende een maand de regeling openstellen. Dit kan regeltechnisch vooraf geregeld worden zonder dat er aparte aanwijzingen dus proceduretijd verloren gaat. We gaan dit in ieder geval in Gelderland uitwerken.

Vervolgschade:

Uitwerken, heb ik zo geen kijk op.

Wanneer taxeren:

Bepalen wanneer het niet voldoende zinvol is, heb ik zo geen kijk op.

Tot zover.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]
[Redacted]
026 [Redacted] | sms of whatsapp 06 [Redacted] | [\[Redacted\]@gelderland.nl](mailto:[Redacted]@ gelderland.nl) | www.gelderland.nl
werkdagen: [Redacted]

